

Стенографски дневник

НА

12. заседание

Четвъртък, 2 декември 1948 г.

Открито в 15 ч. 30 м.

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретари: Илия Радков и Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2. За подпомагане при обществени бедствия. (Първо четене)	145
Отпуски	139	Говорили: Д-р Димитър Хаджиев	147
Дневен ред:		М-р Здравко Митовски	147
Законопроекти:		Дневен ред за следващото заседание	148
1. За държавните имоти. (Първо четене)	139		
Говорили: Георги Михайлов Добрев	142		
М-р проф. д-р Ив. Стефанов	144		

Председателствуваш Атанас Драгиев: Има пълното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(Отсъствуват: д-р Александър Георгиев, Анастас Циганчев, Ангел Вълчаров, Андрей Михайлов, Асен Христов, Атанас Биволарски, Атанаска Георгиева, Борис Николов, д-р Васил Ханджиев, Веселин Дашин, Вяра Начева, Ганю Златинов, Георги Георгиев, Георги Григоров, Георги Генов, Георги Колев, Горан Ангелов, Господин Гочев, Гочо Терзиев, Грудни Атанасов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Панайотов, Димо Костадинов, Димо Казасов, Дойчо Чолаков, Дочо Шипков, Драган Стояничов, Жейна Хардалова, Желязко Стефанов, Запрян Ташев, Иван Кантарджиев, Иван Василев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Златев, Иван Попов, Иван Делев, Иван Бешев, Иван Зурлов, Иван Масларов, Иван Кишмерев, Иван Мамирев, Иван Чуков, Илия Кемалов, Илия Игнатов, Йордан Костов, Коста Спасов, Костадин Велев, Крум Миланов, Крум Милушев, Марин Шиваров, Марин Маринов, Минчо Минчев, Недялка Душкова, Никола Минчев, Никола Янев, д-р Петър Пачев, Петър Бабаков, Петър Бомбов, Петър Запрянов, Петър Панайотов, Петър Пергелов, Сава Дълбоков, Стефан Готев, Спаса Воденичарска, Станка Христова, Станю Василев, Стела Благоева, Стойне Лисийски, Стойно Гяуров, Стоян Гюров, Тодор Янакиев, Христо Пунев, Цанко Григоров, Цветан Гаджовски, Янко Димов и Янко Комитов)

Съобщавам на народните представители, че председателството е разрешило отпуски на следните народни представители: Иван Евтимов — 5 дни, Иван Бешев — 1 ден, Илия Вълчев — 2 дена, Иван Чуков — 12 дни, Петър Запрянов — 2 дена и Георги Връбчев — 4 дни.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за държавните имоти.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за държавните имоти

Другари и другарки народни представители! Настъпилите след 9 септември 1944 г. изменения в обществено-стопанското устройство на страната ни, отразени в глава II на Конституцията на Народната република, създадоха ново правно отношение към собствеността.

Законът за държавните имоти от 1941 г. и законът за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза от 1885 г., създадени при други обществено-стопански отношения, отразяват отживели отношения към собствеността, отнасящи се към един изминат етап от общественото ни развитие.

Поради това наложително е издаването на нов закон за държавните имоти, който, съобразен с обществено-стопанското устройство на държавата ни по Конституцията на Народната република България, да уреди по-подробно управлението и стопанисването на държавните имоти, основанията за придобиването им и създаде по-опростен ред за отчуждаването на недвижими и движими имоти за държавни и обществени нужди с крайна цел да осигури разрастването на държавната собственост до степен да стане икономическа основа за изграждането на социализма.

Предлаганият законопроект цели осъществяването на тия набелязани задачи.

По гореизложените съображения, моля ви, другари и другарки народни представители, да обсъдите и гласувате приложения законопроект за държавните имоти.

Гр. София, октомври 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за държавните имоти

I. Основни разпореджания

Чл. 1. Държавните имоти са общонародна собственост.

Чл. 2. Държавни имоти са всички имоти, придобити от държавата по силата на междудържавните договори и на законите в страната, както и имотите, които не принадлежат на кооперациите или на физически или юридически лица.

Държавни стават и имотите на партийно-политическите, културно-просветни и други обществени организации, освен кооперациите, след преставането на тия организации да съществуват, а така също и недвижимите имоти, отстъпени безвъзмездно от държавата на кооперациите, ако прекратят своята дейност.

Чл. 3. Държавните имоти не могат да се придобиват по давност.

Чл. 4. Издирването, установяването и завземането на държавните имоти се извършва от Министерството на финансите и народните съвети.

Съдилищата и другите държавни учреждения са длъжни да изпращат в Министерството на финансите препис от всички влезли в законна сила съдебни и административни актове, с които се присъждат в полза на държавата имущества.

Чл. 5. Правото на собственост върху държавните недвижими имоти се установява с удостоверения, издадени от народните съвети или Министерството на финансите въз основа на актовете книги на недвижимите имоти.

Чл. 6. Държавата не отговаря за задълженията на лицата, чиито имоти са станали държавни, освен когато придобитият от държавата имот е обременен с ипотека, залог или е изрично предвидена такава отговорност в законите.

В тия случаи държавата отговаря до размера на стойността на имотите.

Чл. 7. Имотите, които държавата е завладяла, като държавни, се заличават по актовете книги на недвижимите имоти по нареждане на министъра на финансите, ако се установи по съдебен ред или чрез безспорни нотариални актове за собственост, че имотът принадлежи на други лица.

В тези случаи държавата не дължи обезщетение за използването на имотите. Собствениците са длъжни да изплатят стойността на направените подобрения по оценка, извършена по реда на чл. 30.

II. Надзор и стопанисване

Чл. 8. Министерството на финансите упражнява общ надзор върху всички държавни имоти, с изключение на тези, които са свързани с военна тайна.

Чл. 9. Държавните имоти са управлявани и стопанисвани от министерствата или подведомствените им учреждения и предприятия, на които са предадени, или от народните съвети.

Държавните имоти, които не са предадени на министерствата или подведомствените им учреждения и предприятия, се управляват и стопанисват от народните съвети.

Чл. 10. Прякото ръководство по управлението и стопанисването на държавните имоти, включени в жилищния фонд, се провежда от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.

Чл. 11. Държавните недвижими имоти, включително причислените към жилищния фонд, и движимите вещи от значителна стойност се предоставят възмездно или безвъзмездно на разпореждане на държавни учреждения и предприятия по начин, установен с правилник, одобрен от Министерския съвет.

Чл. 12. Държавните непокрити недвижими имоти със селско-стопанско предназначение се предават на държавния поземлен фонд.

Чл. 13. Държавните имоти трябва да се стопанисват с грижата на добър стопанин.

Чл. 14. Държавните покрити недвижими имоти, които не са предоставени на държавни учреждения и предприятия за непосредствените им нужди, могат да се отдават под наем.

Министерствата и подведомствените им учреждения могат да отдават под наем предоставените за непосредствените им нужди държавни имоти само по изключение, с предварително съгласие на Министерството на финансите.

Чл. 15. Когато държавните имоти, отдадени под наем на частни физически или юридически лица, са необходими за държавните учреждения и предприятия, наемателите са длъжни да ги освободят в срок от два месеца от деня на съобщението, а при полските имоти — веднага след прибиране на реколтата.

Принудителното опразване става по административен ред, въз основа заповед на председателя на народния съвет, съответно министъра на финансите, която се провежда в изпълнение от милиционерските власти.

Чл. 16. Пренаемането изцяло или отчасти на държавни имоти, отдадени под наем, не се допуска. Нарушителите се изваждат от имота по реда на чл. 14.

Чл. 17. Общинските народни съвети организират служби за издирването, завземането и стопанисването на държавните имоти. Съставянето на актове, извършването на дознания и въвеждането във владение по този закон се извършва от органите на тази служба и от други натоварени от управата на народния съвет длъжностни лица.

Чл. 18. Съставените актове за завземане на недвижими имоти в полза на държавата, след одобрението им от министъра на финансите, както и актовете за установяване на незаконно използване на държавни имоти, имат пълна доказателствена сила до доказване невярността им по реда на членове 8 и 18.

Чл. 19. За незаконно използване на държавен имот нарушителят се наказва с глоба от 1.000 до 50.000 лв. и заплащане обезщетение в размер на наема, който би се получил от имота до деня на използването му.

Налагането на глобата и определяне на обезщетението се извършва с постановление от председателя на народния съвет по местонахождението на имота.

Обжалването на постановлението става по реда на глава V, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.

Чл. 20. Неплатените в срок наеми и обезщетения за незаконно използване на държавни имоти се събират по закона за събиране на данъците и другите държавни вземания.

III. Продажба и замяна на държавни имоти

Чл. 21. Държавните недвижими имоти, които са предоставени на министерствата и подведомствените им учреждения и предприятия, могат да се продават само с разрешение на Министерския съвет, по доклад на министъра на финансите.

Държавните покрити недвижими имоти, предоставени на народните съвети, могат да се продават с разрешение на министъра на финансите — по предложението на съответния народен съвет.

Държавните недвижими имоти, включени в жилищния фонд, могат да се продават или заменят по начин, определен в специален закон.

Чл. 22. Отстъпването на предоставени на министерствата или подведомствените им учреждения или предприятия държавни недвижими имоти за вечно ползуване на кооперации, на обществени организации и други подобни става с решение на Министерския съвет по доклад на съответния министър, след предварително съгласуване с Министерството на финансите.

За държавните недвижими имоти, предоставени на народните съвети, разрешението за отстъпване се дава от министъра на комуналното стопанство и благоустройството на основание предложение на съответния околийски или приравнен към околийския градски народен съвет.

Чл. 23. Приемането на недвижими имоти като дарения в полза на държавата става от съответния министър или околийския, или приравнен към околийския градски народен съвет.

Чл. 24. Държавните недвижими имоти, предоставени на народните съвети, могат да се заменят с имоти на кооперации, обществени организации и частни физически и юридически лица по решение на околийския или приравнения към околийския градски народен съвет, а държавните недвижими имоти, предоставени на министерствата и подведомствените им учреждения

или предприятия — по решение на Министерския съвет, взето по предложение на съответния министър.

Подробностите по извършването на замяната и оценката на заменящите се имоти се урежда с правилника.

Чл. 25. Когато държавата е участник в частни дружества и предприятия или е съсобственик на имоти, държавното участие може да се ликвидира чрез продажба или заменяване с конкретни дружествени, на предприятията или на съсобствениците имущества, с разрешение на министъра на финансите.

С разрешение на министъра на финансите дружествените дялове и участие на частните физически и юридически лица могат да бъдат изкупени.

IV. Отчуждаване на недвижими и движими имоти за държавна нужда

Чл. 26. Отчуждаването на недвижими имоти, вещни права върху тях и движими имоти за държавна нужда може да се извършва от Министерския съвет срещу обезщетение или замяна с друг имот.

Решението за отчуждаване се взема по доклад на министъра, който управлява ведомството, към което се числи учреждението или предприятието, за нуждите на което се отчуждава имотът.

Предложението за отчуждаване в полза на народните съвети се прави от министъра на комуналното стопанство по искане на съответния околийски или приравнен към околийския градски народен съвет.

Редът на отчуждението и начинът на оценяването на незастроени имоти, отчуждавани за застрояване на жилищни сгради, се определя в специален закон.

Чл. 27. Отчуждените имоти стават държавни от датата на обнародването на постановлението на Министерския съвет в «Държавен вестник».

Лихвите върху цената на отчуждените имоти се дължат от деня на фактическото им завземане до изплащане сумата.

Чл. 28. Собствениците на отчуждените имоти и лицата, които ги владее, са длъжни да предадат отчуждените имоти в състоянието, в което са били същите при обнародването на постановлението на Министерския съвет в «Държавен вестник».

За нанесените повреди върху имотите виновните лица отговарят граждански и наказателно.

Направените подобрения след отчуждаването на имотите не се заплащат.

Чл. 29. Държавата отговаря спрямо трети лица, установили вещни права върху отчуждените имоти, само до размер на дължимото обезщетение за имота, в случаите, когато тия права са предадени най-късно до изплащане обезщетението от учреждението или предприятието, в полза на което става отчуждаването. Обезщетението се изплаща при спазване закона за събиране данъците и другите държавни вземания и след представяне на удостоверение, че върху имота не тежи хипотека.

Чл. 30. При обезщетяване на бившите собственици с друг имот вещните права на третите лица преминават върху този имот.

Вписването на хипотеки, вещните тежести и възбрани се извършват по искане на правоимащите безплатно.

Чл. 31. Отчуждените имоти за държавна нужда се оценяват от комисия, съставът на която се определя в правилника, а при обжалване — от съдилищата, при спазване на следните правила:

Недвижимите имоти, които се отчуждват, както и отстъпените в замяна, заедно с находящите се върху тях постройки и изкуствени посадения, се оценяват по пазарната им стойност по време на отчуждаването, като цената на мястото не може да надминава данъчната оценка на същото, умножена по коефициент, определян ежегодно от Министерския съвет по доклад на министъра на финансите. Министерския съвет може да издаде тарифи и за оценяване на постройките.

Когато се отчуждава единствен имот на собственика, ако срещу този имот не му се даде друг в замяна, отчужденият имот, включително и мястото, се оценява и заплаща по пазарната му стойност по време на отчуждаването. При такива случаи, когато отчуждаването е за застрояване на жилищни сгради, начинът и размерът на оценяването се определя в специален закон.

Движимите вещи се оценяват по пазарни цени. Когато тия вещи имат определени цени, същите се взимат с намаление, в зависимост от състоянието и годността на вещите.

Чл. 32. Комисията представя оценката си на съответното министерство, което я съобщава на притежателите на имота. Оценката подлежи на обжалване в двеседмичен срок от съобщението.

Чл. 33. Жалбите се подават до съответния областен съд. Ако съдът назначи вещи лица, те трябва да бъдат на държавна служба.

Определенията на областния съд не подлежат на обжалване.

Чл. 34. По реда на този закон и по предложение на министъра на комуналното стопанство и благоустройството могат да се отчуждават частни недвижими имоти за нуждите на обществените организации и кооперациите.

Исканията за отчуждаване се правят пред околийския или приравнения към околийския градски народен съвет, който ги изпраща с мнение в Министерството на комуналното стопанство и благоустройството.

Определените от комисията обезщетения се заплащат или депозират от организациите и сдруженията преди да завземат имота.

Чл. 35. Ако отчуждените имоти не се употребят за назначението, за което са отчуждени, предишните притежатели могат да поискат връщането им, като заплатят обезщетението, определено по правилата на този член, и станалите при отчуждението разходи.

Не подлежат на връщане на предишните им притежатели имотите, които могат да бъдат употребени за задоволяване на друга държавна или обществена нужда. Тая нужда се установява от Министерския съвет. По същия ред се дава и разрешение за връщане на имота.

Правилото на предходната алинея се прилага и за всички имоти, които по време на влизане на закона в сила се намират във владение на държавата, макар и за тяхното връщане на предишните им притежатели да има влезли в законна сила съдебни решения.

При връщане на имота бившият собственик е длъжен да заплати на държавата действителната стойност на имота към деня на връщането му, определена от комисията, предвидена в чл. 30 от този закон.

V. Преходни правила

Чл. 36. Този закон отменява закона за държавните имоти от 25 март 1941 г., закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза, закона за оценяване на недвижими имоти, отчуждени за държавна и обществена полза относно отчуждението за държавна и обществена полза, и всички други закони, които му противоречат.

Чл. 37. До издаване тарифа за оценка на терените от Министерския съвет остава в сила тарифата по чл. 2 от закона за оценяване на недвижими имоти, отчуждени за държавна и обществена полза.

Чл. 38. За извършените отчуждения до влизане на този закон в сила се прилагат разпоредбите и на действащите тогава закони и тези на закона за оценяване недвижими имоти, отчуждени за държавна и обществена полза.

Чл. 39. Околийските и приравнени към околийските градски народни съвети, в срок от 6 месеца от влизането в сила на този закон, съставят актови книги за всички държавни недвижими имоти в териториите им от актовете-протоколи за завземането на недвижими имоти като държавни.

Един брой от тези книги се изпраща в Министерството на финансите.

Актовете-протоколи имат силата на нотариални актове за право на собственост.

Редът на съставянето актовете книги се урежда с правилник.

Чл. 40. За приложението на този закон министърът на финансите има право да издава правилници и наредби.

Председателстващ Атанас Драгнев: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложенията, направени от комисията.

Докладчик Георги Михайлов Георгиев (в): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЯ

на законодателната комисия по законопроекта за държавните имоти

1. В чл. 2, алинея втора, в първото изречение, след думите «имотите на» се включват думите «сдруженията с идеална цел». Думите «културно-просветни» се заличават. При тия изменения алинея втора добива следната редакция:

«Държавни стават и имотите на сдруженията с идеална цел, партийно-политическите и други обществени организации, освен кооперациите, след преставянето на тия организации да съществуват, а така също и недвижими имоти, отстъпени безвъзмездно на кооперациите, ако прекратят своята дейност.»

Съображения. Комисията счита, че първоначалната редакция на алинея втора не обхваща напълно имотите на сдруженията с идеална цел. Указаните сдружения «културно-просветни» се заличават, понеже се включват в изрази «сдружения с идеална цел», което е родово понятие и включва всички организации с идеална цел.

2. В чл. 4, алинея втора, третия ред, думата «административни» се заличава и заменя с думата «други».

Съображения. Понятието «административни» не включва всички видове актове, въз основа на които може да бъде придобит от държавата имот. Понятието «други» обхваща всички актове.

3. В чл. 7, алинея първа, се заличава запетаята на първия ред след думата «завладяла» и се поставя запетая след думата «държавни». В същата алинея на четвъртия ред думите «нотариални актове» се заличават и заменят с думите «писмени доказателства». В алинея втора показаният член 30 се поправя на чл. 31.

Съображения. Употребеният израз «нотариални актове» е ограничителен, а понятието «писмени доказателства» обхваща и други актове със същата сила и значение на нотариални актове. Останалите поправки са технически.

4. В чл. 11, третия ред, думата «предоставят» се заличава и заменя с думата «предава», а думите «на разпореждане» се заличават.

Съображения. Употребените изрази «се предоставят» и «на разпореждане» пораждат съмнение, че имотите се дават в собственост и пълно разпореждане, когато в действителност имотите се предават само за стопанисване и управление.

5. В чл. 12 думите «предават на» се заменят с думите «включват в», като по-сполучлив израз.

6. В чл. 14 думите «покрити недвижими» се заличават, а думата: «предоставени» в първа алинея и «предоставените» във втора алинея се заменят съответно с думите «предадени» и «предадените».

Съображения. Със заличаването на думите «покрити недвижими» се включват всички имоти за отдаване под наем. Замяната на думите «предоставени» с «предадени» е мотивирана към чл. 11.

7. В чл. 15, предпоследния ред на втора алинея, думата «привежда» се заменя с думата «привежда», като по-сполучлива.

8. В чл. 16 цифрата в последния ред «14» се поправя на «15», тъй като е допусната техническа грешка при печатането.

9. В чл. 18 цифрите 8 и 18 се заменят с 7 и 19, поради допусната техническа грешка при печатането.

В същия член се добавя следната нова алинея: «След одобрието им от министъра на финансите актовете за завземане се изпълняват по реда на чл. 15.»

Съображения. Комисията счита, че с тоя текст се оточнява начинът на изпълнение на тия актове по установената в чл. 15 процедура и се избягват възможностите за проява на произвол.

10. В чл. 21 алинея трета се заличава изцяло и на нейно място се поставя нова трета алинея със съдържание: «Негодните или излишни основни средства в държавните предприятия, с изключение на недвижими имоти, могат да се отчуждават с разрешение от съответния министър — съответно председателя на управата на народния съвет. Подробените се уреждат в правилника за приложение закона за държавните предприятия.»

Съображения. Заличаването на първоначалната алинея трета става поради това, че не е правна норма, а обещание и поставя в неуредена недвижими имоти в жилищния фонд до издаването на специалния закон, понеже изпразва от съдържание алинея втора на същия член.

Новата трета алинея се създава, за да уреди въпроса с отчуждаването на негодните и излишни основни средства в държавните предприятия.

11. В чл. 22, първия ред, думата «предоставени» се заменя с думата «предадени». Във втората алинея думите «Комуналното стопанство и благоустройството» се заличават и заменят с думите «финансите».

В същия член се прибавя нова, трета, алинея:

«Държавните горски имоти не могат да се отстъпват преди да бъдат изключени от предмета на горското стопанство по реда, посочен в закона за горите.»

Съображения. За заменянето на думата «предоставени» с «предадени» важат съображенията към чл. 11. Поправката в алинея втора цели съгласуване с разпоредбите на чл. 21, алинея втора, и запазване на единството и контрола в дейността. С третата алинея се цели да се отстрани опасността от разпокъсването и намаляването на горската площ.

12. В чл. 23 се заличават думите «недвижими имоти като», за да се разшири обсеget на имотите, които могат да бъдат прехвърляни като дарение.

13. В чл. 34, шестия ред, думата «предоставени» се заменя с думата «предадени» по съображения, изложени за чл. 11.

14. В чл. 28, алинея първа, третия ред, думата «същите» се заличава по редакционни съображения.

15. В чл. 29, третия ред, след думата «имота» се поставя точка, а останалото се заличава. Добавят се следните две нови алинеи:

«Когато върху имота има вписани вещни права, държавата задържа съответната сума за притежателите на тия вещни права.»

С изплащане обезщетението на лицето, срещу което се извършва отчуждението, държавата се освобождава от отговорност към истинския собственик, ако той не е предявил правта си в месечен срок от фактическото завземане на имота.»

Съображения. Първоначалната редакция на чл. 29 поставя под угроза интересите на банките, институтите и трети лица, които имат вещни права и върху отчуждаваните имоти. Техните интереси се осигуряват с новата втора алинея. Третата нова алинея е необходима, за да постави в срок отговорността на държавата към истинския собственик.

16. В чл. 30, алинея първа, думите «тези имоти» се заменят с думите «този имот».

Алинея втора получава нова редакция:

«Вписаните вещни права и възбрани върху отчуждения имот прехвърлят по право върху дадения в замяна имот, като новото вписване се извършва служебно и безплатно.»

Съображения. Новата редакция осигурява по-цялостно правата на третите лица върху отчуждаваните имоти.

17. Чл. 31 получава следната нова редакция:

«Вместо отчуждения имот на собственика се дава друг подходящ равностоен имот, като евентуалната разлика в стойността на заменяваните имоти се изравнява в пари.»

Ако замяна не може да се извърши, обезщетението се заплаща в пари.

Отчуждените имоти за държавна нужда се оценяват от комисия, съставът на която се определя в правилника, а при обжалване — от съдилищата, като недвижимите имоти, които се отчуждават, както и отстъпените в замяна, заедно с належащите се върху тях постройки и изкуствени посадения, се оценяват по пазарната им стойност по време на отчуждаването, като цената на мястото не може да надминава данъчната му оценка, умножена по коефициент, определен ежегодно от Министерския съвет по доклад на министъра на финансите. Министерският съвет може да издаде тарифи и за оценяване на постройкиките.»

Алинея четвърта на старата редакция става алинея трета на новия текст.

Съображения. Новата редакция поставя като правило замаяната с оглед на справедливост. Останалите изменения са редакционни.

18. Чл. 33 придобива следната редакция:

«Жалбите се подават до съответния областен съд. Определенията на съда не подлежат на обжалване.»

Съображения. Предвиденото в стария текст изискване, вещите лица да са на държавна служба, създава неоправдано разделение между вещите лица, ангажирани в обществените служби.

19. Чл. 34. Заличават се думите «обществените организации» и след думата «кооперациите» се добавя «и други обществени организации», по редакционни съображения.

20. Чл. 35 се заличава изцяло.

Съображения. Неоправдано е да се създават усложнения и установяват порядки, които се ликвидират и уреждат окончателно със самото обезщетяване.

21. Членове 36, 37, 38, 39 и 40 се номерират съответно 35, 36, 37, 38 и 39.

22. В чл. 38, по повата номенклатура чл. 37, се заличава съюзът «и» след думата «разпоредбите», а в края се добавя нова алинея:

«Алинея трета от чл. 51 от закона за отчуждаване недвижимими имоти за държавна и обществена полза се прилага за заварените случаи.»

Съображения. Добавката е наложителна с оглед на това, че изменението на чл. 51 е направено неотдавна и текстът не е бил прилаган за случаите, които той визира.

23. Чл. 40, сега 39, придобива следната редакция:

«За приложението на този закон се издава правилник, одобрен от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите.»

Председател на законодателната комисия: **Д-р Ив. Пашов.**»

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта има думата др. народен представител Георги Михайлов Добрев.

Георги Михайлов Добрев (к): (От трибуната) Другари народни представители и народни представители! Законът за държавните имоти от 1941 г. и законът за отчуждаване недвижимими имоти за държавна и обществена полза от 1885 г., както и над 20 други закони, които и досега са в действие, отразяват вече отживели отношения към собствеността, които се отнасят към един изминал вече етап от общественото ни развитие, както справедливо отбелязва това в мистивите към законопроекта др. министър на финансите проф. д-р Иван Стефанов.

Наистина дълбоките икономически, социални и политически промени, които настъпиха след 9 септември 1944 г. в обществено-стопанското устройство на нашата страна и които са отразени в глава втора на Димитровската конституция на нашата Народна република, създадоха съвършено ново правно отношение към собствеността, пак справедливо отбелязано от вносителя на законопроекта др. министър проф. д-р Иван Стефанов.

Със събарянето на монархофашистката държава, на паразитната капиталистическа класа в България и с изграждането на нейно място Народната република на трудещите се под ръководството на работническата класа, която силно в боеви съюз всички трудещи се, прогресивни, антикапиталистически и антиимпериалистически сили на нашия народ — а сега в Единната народна обществено-политическа организация Отечество фронт — коренно се измени социалната и икономическа същност на старите държавни имоти, които новата държава на българския народ наследя от стария монархофашистки строй. От опора на монархофашистката държава и на класовото господство на паразитната капиталистическа буржоазия те се превърнаха в общонароден имот, в общонародна собственост, която, разраствайки се по-нататък, съгласно чл. 8 на Димитровската конституция, «е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство и се ползува с особена закрила».

Законът за съдене от Народен съд виновниците за войната и катастрофата, законът за конфискуване имуществата на незаконно заботателите, аграрната реформа, строгото прилагане на законите срещу черната борса и спекулата и ред други законодателни и други мероприятия, които нашата народна власт проведе през първите години на своето съществуване до приемането и въвеждането в действие на Димитровската конституция на Народната република, напосоха цял ред съществени удари върху икономическите позиции и корени на най-реакционните и злостни елементи на паразитната капиталистическа буржоазия у нас. Заедно с това тези мероприятия увеличиха държавните, т. е. общонародните имоти, изграждайки по този начин икономическата основа на нашата Народна република.

От средство за капиталистическо подтисничество и експлоатация на нашия народ, преминавайки в общонародна собственост, тези нови държавни имоти се превърнаха в средство за социално и икономическо освобождение на трудещите се.

Тия и цял ред други дълбоки промени намериха своето законодателно обобщение в Димитровската конституция на нашата Народна република. Последната конституционно закрепя станалите дълбоки социални, икономически и политически промени и осигури пътя за едно мирно, възходящо и мощно стопанско, социално, политическо и културно развитие на нашата страна по пътя на народната демокрация към социализма, конституционно обезпечи изграждането основите на социализма и на социалистическото общество в България. Тя е правната база за изграждането на социализма в преходния период от капитализма към социализма и въз основа на нея трябва цялото наше съществуващо законодателство да бъде изменено и преустроено.

Глава втора от тази Конституция, която е неразривно свързана с всички останали глави на същата, определя обществено-стопанското устройство на Народната република България.

Съгласно чл. 6 от Конституцията, «Средствата за производство в Народната република България принадлежат на държавата (общонароден имот), на кооперациите или на частните физически или юридически лица.» Редът, по който са изброени средствата за производство, отразява в себе си станалите още до приемането на Димитровската конституция дълбоки промени в съотношението на трите основни вида собственост върху средствата за производство в България. Още тогава държавните (общонародни) имоти, т. е. средствата за производство, заемаха вече първо място в народното стопанство и заедно с имотите (собствеността) на кооперациите играеха вече първенстваща роля в нашето народно стопанство.

Чл. 7 постановява, че «Всички рудни и други природни богатства в недрата на земята, горите, водите, включително минералните и лековитите, изворите на естествена сила, железопътните и въздушните съобщения, пощите, телеграфът, телефонът и радиоразпръскването са държавна, т. е. общонародна собственост.»

А чл. 8 от народната Конституция, както вече казахме, постановява, че «Общонародната собственост е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство и се ползува с особена закрила.»

Чл. 9 постановява, че «Държавата подпомага и насърчава кооперативните сдружения», т. е. подпомага и насърчава тяхната кооперативна собственост и нейното правилно кооперативно стопанисване.

Чл. 10 постановява, че «Частната собственост и нейното наследяване, както и частният почин в стопанството се признават и защитават от закона»; че «Придобитата чрез труд и спестовност частна собственост и нейното наследяване се ползуват с особена закрила»; че «Никой не може да упражнява правото на собственост във вреда на обществените интереси»; че «Частните монополни съглашения и сдружения, като картели, тръстове и концерни, се забраняват»; че «Частната собственост може да бъде ограничена или отчуждена принудително само за държавна или обществена полза срещу справедливо обезщетение»; че «Държавата може да национализира напълно или частично известни клонове или отделни предприятия от промишлеността, размяната, транспорта и кредита. Обезщетението се определя със закона за национализирането».

Чл. 11 на Димитровската конституция засага и регулира поземлената собственост у нас. Той гласи: «Земята принадлежи на тези, които я обработват. Законът определя размера на земята, която частни лица могат да притежават, както и случаите, когато неземеделци могат да притежават обработваема земя. Не се допускат крупни земевладеения в частни ръце. Трудовите кооперативни земеделски стопанства се насърчават и подпомагат от държавата и се ползуват с особена закрила. Държавата може да организира държавни земеделски стопанства».

Чл. 13 постановява, че «Външната и вътрешната търговия се направляват и контролират от държавата» и че «Може да бъде въведено изключително право за държавата да произвежда и да търгува с предмети, които имат съществено значение за народното стопанство и за нуждите на народа».

С чл. 12 се постановява, че «Държавата насочва с държавен народостопански план държавната, кооперативната и частната стопанска дейност с оглед на най-целесъобразното развитие на народното стопанство и повдигане на народното благосъстояние» и че «При изготвяне и провеждане на държавния народостопански план държавата се ползува от активното сътрудничество на професионалните, стопанските и обществените сдружения и институти.»

Отразявайки и конституционно закрепвайки дълбоките социални, икономически и политически промени, станали в България след 9 септември и отразени в цитираните по-горе членове на Димитровската конституция, чл. 14 от тази Конституция постановява, че «Трудът се признава за основен обществено-стопански фактор и държавата полага всеотдайни грижи за него»; че «Държавата подпомага непосредствено трудещите се — работници, земеделци, занаятчии и хора на умствения труд — със своята обща стопанска и социална политика, евтин кредит, данъчна система и кооперативно сдружаване»; че «За всеотдайното подобряване живота на трудещите се държавата насърчава техните сдружения, творческа инициатива и самодейност.»

Такова е съдържанието на 9-те члена на глава II от Димитровската конституция, които регулират общественостопанското устройство на нашата Народна република. Това е дълбока и коренна социална и икономическа промяна в общественостопанското устройство на нашата страна. В него основен общественостопански фактор е трудът. Капиталът е лишен от своите стари права и привилегии и от възможността да се поражава и развива на законни основания по-нататък. Оприляна на държавната, т. е. общонародната собственост, като главна основа на държавата, и на кооперативната собственост на народа, като важна спомагателна основа на нашето общественостопанско устройство, нашата народна държава има пълната възможност, съчетавайки интересите на трудещите се с тези на народното стопанство, всемерно да развива непрекъснато и най-целесъобразно народното стопанство, повишаването на народното благосъстояние и укрепването всеотменно на отбранителната способност на народа и държавата.

Последвалите след приемането и въвеждането в сила на Димитровската конституция големи законодателни стопански мероприятия, като национализирането на мините и индустриалните предприятия, на банките и застрахователното дело, на едрия земеделски инвентар, на едрата градска собственост, въвеждането на тютюневия и спиртният монопол и други, заедно със зазвръщането и задълбочаването национализацията на външната и едрата вътрешна търговия и последвалото непрекъснато растящо обобществяване на дребната търговия и т. н., още повече затвърдиха и задълбочиха станалите до Конституцията и постановените с Конституцията дълбоки, коренни промени в икономическата и социалната структура на страната в полза на непрекъснато растящите социалистически елементи в нашето народно стопанство.

Това се вижда особено от промените, които са станали в съотношението на основните фондове — имотите, собствеността — на обществения и частния сектор в разните отрасли на народното стопанство.

Първо, в областта на промишлеността. В 1939 г. основните фондове се изчисляваха на 11.000.000.000 лв. — всички суми в 6-те пункта на този раздел се дават в неизменни цени от 1939 г. Сегашната стойност в днешни лева е осем пъти по-голяма — и стотте процента на тия основни фондове са се намирали тогава в ръцете на капиталистическата буржоазия. Сега, в 1948 г., те вече възлизат на 17.1 милиарда лева и почти стотте им процента са вече в ръцете на народната държава и кооперациите, т. е. станали са общонароден преимушество или кооперативен имот. Съгласно проекта за първата Димитровска народостопанска петилетка, основните фондове на промишлеността ще достигнат към 1953 г. 34.6 милиарда лева, т. е. ще се увеличат над три пъти в сравнение с 1939 г. и над два пъти в сравнение с 1948 г., като те и тяхното производство сто процента ще бъде главно в ръцете на народната държава и на кооперациите. Няма да се спирам тук на другите дълбоки промени в структурата на самата промишленост и в съотношението между нейните две основни групи.

Второ. В селското стопанство — само държавният и кооперативен сектор — основните фондове са претърпели следните големи промени:

От 900.000.000 лв. в 1939 г., когато те са били напълно в ръцете на капиталистическата класа, те са достигнали в 1948 г. до 1.600.000.000 лв., за да нараснат на 9.000.000.000 лв. в 1953 г. При това, както в 1948 г., тъй и в 1953 г., те са и ще бъдат наистина в ръцете на народа, на държавата и кооперациите и нито един сантим от тях не е в ръцете на експлоататорските класи в нашата страна. При това 62.5% от обработваемата площ и 72% от стоковата продукция на селското стопанство ще бъдат в ръцете на ТКЗС и държавните стопанства срещу 2.2% от селскостопанското производство, колкото са имали ТКЗС в 1948 г. Такива са дълбоките промени, станали в основните фондове на нашето селско стопанство.

Трето. В транспорта основните форми са били: 16.000.000.000 лв. в 1939 г. — всецяло в ръцете на капиталистическата буржоазия и на нейната монархофашистка държава; 20.600.000.000 лв. в 1948 г., когато те над 95% са вече в ръцете на държавата, и само в автомобилния транспорт още съществуват контролирани от държавата дружества; в 1953 г. те ще нараснат на 31.200.000.000 лв., когато основните фондове на транспорта ще бъдат вече всецяло в ръцете на държавата, т. е. ще бъдат общонародна собственост и следователно експлоататорските класи в този клон на народното стопанство ще бъдат вече окончателно ликвидирани.

Четвърто. В пощенско-телеграфо-телефонните съобщения основните фондове са претърпели следните промени: 1.300.000.000 лв. в 1939 г., когато са били всецяло в ръцете на монархофашистката държава на капиталистическата буржоазия; 1.700.000.000 лв. в 1948 г., за да достигнат 2.900.000.000 лв. в 1953 г., когато и в двата случая те ще са всецяло в ръцете на Народната република като общонароден имот.

Пето. В областта на размяната и разпределението имаме следните промени в основните фондове — имотите, собствеността: 2.800.000.000 лв. в 1939 г. — всецяло в ръцете на капиталистическата буржоазия; 3.500.000.000 лв. в 1948 г., при 100% външната и едрата вътрешна търговия в ръцете на държавата и над 2/3 в ръцете на кооперациите и държавата в областта на дребната търговия, и 3.600.000.000 лв. в 1953 г., при 100% във външната и едрата вътрешна търговия в ръцете на държавата и при 95% от дребната търговия в ръцете на държавата и кооперациите.

Шесто. В областта на културното, битовото, комуналното и друго подобно строителство са станали и предстоят да станат следните промени в основните фондове — имоти, собственост:

От 1.800.000.000 лв. в 1939 г., когато те са били всецяло в ръцете на капиталистическата класа и на нейните монархофашистки държава и общини, те са достигнали 2.900.000.000 лв. в 1948 г., за да нараснат на 8.000.000.000 лв. в 1953 г., когато те и в единия, и в другия случай са всецяло в ръцете на трудещия се народ като негова общонародна собственост, общонароден имот, управляван от народната държава или от неговите народни съвети.

Основен закон на това мощно развитие на нашето народно стопанство чрез непрекъснато нарастване на неговите основни фондове — имоти — по пътя на изграждането на социализма у нас е държавният народостопански план. Това планоно мощно възходящо развитие на народното стопанство в същото време се съчетава с планоното нарастване на народното благосъстояние, т. е. с непрекъснатото планоно подобряване на материалното, културното и битовото положение на трудещите се, на целия народ, а тъй също с непрекъснатото укрепване отбранителната способност на тяхната Народна република.

Въз основа на тия дълбоки коренни икономически, социални и политически промени, които нашата народна власт извърши от 9 септември насам, коренно се измени отношението на трудещите се както към държавата, така и към собствеността и труда. Днес те се трудят за себе си, за своите деца и поколения, за своя народ, за своята народна държава, а не за експлоататорите и тяхната държава. Те са дълбоко и кървено заинтересувани в непрекъснатото развитие, производителните сили на нашето народно демократическо общество, в това число и преди всичко в повишаване производителността на труда и в непрекъснатото нарастване на държавната, т. е. на общонародната собственост, която е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство и в изграждането на народното благосъстояние. За това за тях — трудещите се, начело с работническата класа — държавната, т. е. общонародната собственост е свещена и неприкосновена и трябва да бъде стопанисвана и управлявана с грижата на добър стопанин, защото само така тя би могла непрекъснато да расте и с това да обезпечи и непрекъснатото нарастване на тяхното обществено благосъстояние, благосъстоянието на целия народ.

Всичко това поставя остро въпросите за управлението и стопанисването на държавните имоти — общонародната собственост — за надзора, контрола и счетоводството, без които няма и не може да се осъществява грижата на добър стопанин. Всичко това налага по законодателен път да се тури край на архаичните и анахронични вече остатъци в съществуващото законодателство за държавните имоти и т. н.

Настоящият законопроект иде да уреди по законодателен път именно този назрял и презрял вече за народа, народното стопанство и Народната република въпрос. И той го урежда добре. Отменява архаичните и анахронични стари закони за държавните имоти: този от 1941 г. закона за отчуждаване на недвижими имоти за държавна и обществена полза от 1885 г. и постановленията на цяла редица други закони — над 20 — в които се засяга въпросът за държавните имоти, и ги заменя с един закон — кратък, ясен, изчерпателен и съобразен с глава втора на Димитровската конституция, която урежда общественостопанското устройство на Народната република България.

В глава първа на законопроекта — «Основни разпоредби» — се постановява, че държавните имоти са общонародна собственост — чл. 1. Няма изключение от този общ принцип в този закон. В чл. 2 се постановява, че «Държавни имоти са всички имоти, придобити от държавата по силата на между-държавните договори и на законите в страната, както и имотите, които не принадлежат на кооперациите или на физически или юридически лица. Държавни стават и имотите на сдруженията с идеална цел, партийно-политическите и други обществени организации, освен кооперациите, след преставането на тия организации да съществуват, а така също и недвижимите имоти, отстъпени безвъзмездно от държавата на кооперациите, ако последните прекратят своята дейност.»

Съгласно чл. 3, държавните имоти не могат да се придобиват по давност от никого. Чл. 4 постановява, че «Издирването, установяването и завземането на държавните имоти се извършва от Министерството на финансите и народните съвети.» Много е важно да не забравяме, че и досега в много случаи нашата народна власт и нейните органи не са съумели да реализират напълно всички стопански последици от присъдите на Народния съд, а така също нашите съдилища не съумяха да доведат последователно до край прилагането на закона за конфискуване богатствата на незаконно заботателите и т. н. С този член на законопроекта за държавните имоти органите на Министерството на финансите и народните съвети ще могат да продължат издирването, установяването и завземането на държавните имоти, които под разни форми — като собственост на съпруги, зестра на дъщеря и тям подобни фокуси — са укрити и досега не са още завзети от нашата народна държава, не са превърнати в общонародна собственост. А това са нови общонародни имоти, които възлизат на много милиарди лева.

В глава втора на законопроекта в 13 члена се урежда изчерпателно материята по надзора и стопанисването на държавните имоти.

С 5-те члена на глава трета на законопроекта се урежда материята по продажбата и замяната на държавни имоти и с това се извършва облекчаване бързото ликвидироване на собствеността, която има държавата в около 3.000 покрити

имоти и над 15.000 непокрити имоти и групирането им в уедърени обекти, годни за правилно стопанисване и управление.

10-те члена на глава четвърта уреждат тъй сложната и заплетена досега по съществуващите стари закони материя по отчуждаването на недвижими и движими имоти за държавна нужда. Придържайки се строго към принципите на Димитровската конституция, изразени в чл. 10 от глава втора на тази Конституция, правилно и гъвкаво са разрешени всички въпроси, свързани с отчуждаването на частната собственост за държавна нужда, като при това с нищо не се нарушават принципите на нашата Димитровска конституция, регулиращи правото на собственост и наследяването ѝ, а така също закрилата на трудовата собственост и т. н. Зачетни са законните интереси на третите лица и е спазен принципът на социална справедливост към всички видове собственост, които нашата Конституция допуска.

Преходните правила — глава пета — постановяват отменяването на закона за държавните имоти от 25 март 1941 г., закона за отчуждаване на недвижими имоти за държавна и обществена полза, закона за оценяване на недвижими имоти, отчуждени за държавна и обществена полза, и всички други закони, които противоречат на обсъждания от нас законопроект за държавните имоти. До издаване тарифа за оценка на терена от Министерския съвет остава в сила тарифата по чл. 2 от закона за оценяване недвижими имоти, отчуждени за държавна и обществена полза.

В чл. 37 се предлага от законодателната комисия съвършено обосновано нова алинея, с която алинея трета на чл. 51 от закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза се прилага за заварените случаи. В чл. 38 се постановява, в срок от 6 месеца от влизането в сила на този закон, околийските и приравнените към околийските градски народни съвети да съставят актови книги за всички държавни недвижими имоти в територията им от актовете протоколи за завземането на недвижимите имоти като държавни, като един брой от тези книги се изпраща в Министерството на финансите.

Като червена нишка през целия текст на законопроекта минава принципът на единство в управлението и надзора върху държавните имоти, които се поверяват на Министерството на финансите, на което са подотчетни всички други министерства, както и всички държавни, държавно-автономни и автономни предприятия и народните съвети за управлението и стопанисването на държавните имоти.

Поправките, които ни предлага законодателната комисия, са обосновани. Заедно с още някои редакционни поправки и подобрения те ще бъдат обсъдени отново в комисията и след това приети при второто четене на законопроекта в окончателния текст на този важен устройствен закон.

От името на парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти заявявам, че ще гласуваме еднородно на първо четене за приемането по принцип на законопроекта за държавните имоти, който трябва в най-близко време да стане един от най-важните наши действащи закони, органически свързани с мъдрата Димитровска конституция на нашата Народна република България. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгнев: Има думата др. министър на финансите проф. д-р Ив. Стефанов.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: (От трибуната) Другари и другарини народни представители! Представеният законопроект за държавните имоти от една страна привежда в съответствие със съществуващите пови условия онези законоположения, които се създадоха след 9 септември, но неговото особено значение е от друга страна да ликвидира с онези постановки на проблема за държавните имоти, които съществуваше в по-раншното законодателство и които съответствуваше на капиталистическите производствени отношения в нашата страна.

Както др. Георги Михайлов изтъкна, нашето законодателство относно държавните имоти е доста старо, може да се каже старомодно.

Ефрем Митев (к): Престаряло.

Министър проф. д-р Иван Стефанов: И по дата е старо, и по съдържание доста мирише на мухъл.

В сега действащия закон за държавните имоти има разделение между обществени и частни имоти. Това разделение се представлява така: обществено-държавни имоти са онези, които са дадени за обществено ползуване. Това са, да кажем, административните сгради — да не говорим за шосетата, мостовете и т. н., а частните имоти са имоти, които са предоставени за едно или друго използване със стопански цели.

Видите колко далеч е отишло това привияване на държавните имоти към капиталистическите производствени отношения. Не се прави никаква разлика между онези имоти, които са стопанисвани от капиталистите, и съответните държавни имоти, които се използват от държавата също така за стопанска придобивна цел.

Впрочем това е и логично, понеже и държавата тогава със своята собственост в тази област излиза точно така, както и отделният капиталист. Затова капиталистическата държава беше не само по своето политическо съдържание и държавно устройство един класов апарат на подчиненост в ръцете на капиталистическата класа, но и като стопанин се проявяваше като капиталист.

В миналото имахме и второ едно положение, което сега вече е нетърпимо, непоносимо. Това е отделянето на общинските имоти от държавните. Държавен имот е едно, а общински имот е съвършено друго. При това собствеността на общината се ограничава в нейното землеще. Получава се така, че общината там си е един собственик, който е съвършено независимо от държавата. Известно ви е, че съгласно Димитровската конституция на Народната република България, ние имаме единна държава, която има своите местни органи в лицето на народните съвети в околните и в общините. Съобразно с това в законопроекта за държавните имоти се решава и въпросът за единното естество на държавните имоти, които се предоставят за управление и стопанисване както на отделните ведомства, така и на народните съвети и на държавните предприятия.

Имуществото на държавните предприятия се обособява така, че да може да се държи сметка за начина и ефикасността на неговото използване. Това става именно чрез провеждането на принципа на самоиздръжка за държавните предприятия. Понеже тази материя са урежда със отделен закон за държавните предприятия, тук в законопроекта за държавните имоти е включена само онази материя, която е обща за всички държавни имоти.

В миналото беше създадена една бюрократична централизация относно управлението и стопанисването на държавните имоти. Най-малкият държавен имот трябва да се управлява и стопанисва от централния орган за тази цел, по-рано при Министерството на земеделието, в чието название имаше и специална прибавка «и на държавните имоти», а впоследствие, от няколко месеца насам, от Министерството на финансите, където се прехвърли тази служба. Фактически такова управление и стопанисване в миналото не съществуваше даже за големите, крупни държавни имущества. Да вземем няколко примери.

Когато се пристъпи към обособяването на такива големи стопанства като бившите «Кабинок» и «Клементина», оказа се, че няма най-елементарни грижи за установяване на държавния имот, а управлението и стопанисването даже на такива крупни обекти беше под всякаква критика. Трябва да се признае, че и след 9 септември известно време продължаваше такова съвършено неоправдано и, би могло да се каже, безобразно отношение към тази държавна, общонародна собственост, каквото имаше и преди. За тези стопанства, например като бившето «Кабинок», се установяваше, че селяните са се надсмивали на начина, по който се стопанисва това голямо, крупно стопанство с около 30.000 декара земя. Ежегодно стотици декари, а по някой път и над хиляда декара, са били оставяни така — да изгният на корен съответните култури. Да не говорим за това, че никаква сметка не се е държала за ефикасността от работата в тези стопанства — да не се знае колко килограма мляко или масло се добива в това стопанство и как се използва. Това ставаше дори в 1945 и 1946 години. Така беше и в някои други предприятия, не само земеделски. Да не говорим пък за дребните държавни имущества, разпилени по цялата страна. Там се е случвало и това, че не се е знаело въобще, че има такова имущество. И прав е др. Михайлов, като казва, че и сега ние още не сме завършили издирването и не сме достигнали правилното използване на всички държавни имоти, макар да полагаме големи усилия за това.

Бюрократичният централизъм доказва по най-блестящ начин своята некадърност да се справи с най-простите задачи на установяването на държавните имоти, тяхното елементарно опазване от сграбване, а също така и да обезпечи едно достатъчно задоволително стопанисване на това държавно имущество. Затова законопроектът за държавните имоти предвижда в това отношение пълна децентрализация. Държавните имоти, каквито и да са те, се намират непременно в управлението и стопанисването на едно определено държавно учреждение, или държавно предприятие, или народен съвет. Няма никаква централизация относно управлението и стопанисването на държавните имоти. И тъймо затова и отговорността за управлението, за поддържането, за правилното стопанисване, за най-ефикасното използване на държавните имоти остава по законопроекта да тежи върху онези учреждения, предприятия и народни съвети, на които са предадени тези държавни имущества.

Само един общ поглед върху държавните имоти, един общ контрол върху тях се учредява при Министерството на финансите. Но в Министерството на финансите няма да има даже една централна картотека на държавните имоти, защото очевидно е, че такава картотека трябва да има във всяко ведомство, във всяко предприятие, във всеки народен съвет, където има такива имоти. Да създадем сега една втора централна картотека би значило да дублираме тая огромна работа, като я усложним с поддържането на централната картотека ажур. В Министерството на финансите, като орган на Министерския съвет, се предвижда да има само общ поглед върху това държавно имущество и да се знае къде е предадено то. А когато трябва да се вникне по-конкретно, по-близо за даден държавен имот в какво положение се намира и т. н., тогава вече по линията на финансовия контрол, използвайки местните картотеки и други документи и записвания в съответното място, където е предаден даден държавен имот, ще се установи и неговото състояние, и начинът на управлението и стопанисването му, и ще се прецени дали то е задоволително, или пък там трябва да се вземат някакви мерки и какви мерки именно.

Разбира се, при този начин на управление и стопанисване на държавните имоти не може да има онези пагубни последици,

ония вредни от гледна точка на народните интереси последици, които имаме в миналото при бюрократичната централизация на работата по държавните имоти. Но преодоляването на недъзите от миналото и на всички онези порочни прояви на бюрократичния централизъм няма да стане от само себе си, няма да ни падне наготово. Затуй трябва да се положат час по-скоро достатъчно усилия, за да се премахне всичко онова, което ни е завещано от порочното минало. Освен това трябва да се положат значителни усилия, толеми, упорити и твърди усилия, за да може действително управлението и стопанисването на всеки държавен имот да бъде такова, че да отговаря най-пълно на интересите на българския народ, за да стане тази държавна собственост действително едно общонародно благо, източник за увеличаването, за разширяването на материалната база за повдигане благосъстоянието на българския трудещ се народ.

Тук особено внимание трябва да привлече въпросът за тъй наречения жилищен фонд, който сега, след отчуждаването на едрата градска собственост, се създава към всеки местен общински народен съвет. Посредством този жилищен фонд местните народни съвети, където повече, където по-малко, ще бъдат в състояние да допринесат за веднагашно облекчаване положението поне на една част от трудещите се жители на съответното населено място. От правилното управление и стопанисване на жилищния фонд ще зависи до каква степен народният съвет, който е най-близкият държавен орган до населението, ще задоволи една такава съществена потребност при текущите условия, каквато е намирането подслон за хората на труда в нашата страна. Това е от особено голямо значение сега при очевидно ограничените възможности, поради отпадналото жилищно строителство в миналото, поради привличането на нови и нови групи от населението трудещи се хора в онези населени места, в които се извършва по-крупно строителство, създават се или се разширяват съществуващите индустриални и други предприятия.

В законопроекта за държавните имоти не се съдържа някои особени постановления за жилищния фонд, защото се предвижда създаването на специален закон за жилищно строителство. И затова чл. 21 от законопроекта се ограничава само да препрати, да създаде тая връзка с бъдещия закон за жилищното строителство, като се казва в последната алинея на чл. 21: «Държавните недвижими имоти, включени в жилищния фонд, могат да се продават или заменят по начин, определен в специален закон.»

В законопроекта е прокаран и принципът, че в Народната република България няма сопостопанствен имот. Онези имот, за който може да бъде доказано, че е собственост на отделно частно юридическо или физическо лице, на кооперация, на частно лице и т. н., е частна собственост, а всичко останало е държавна собственост. Държавна собственост става и всичко онова, което е било в обслужване на общественни организации, след като тези организации престанат да съществуват. Както знаете по-рано се практикувало, в разните устаи на организациите да се пише, че при евентуална ликвидация имуществото на организацията се предава на един-кого си, на друга някоя организация или на организация, която би продължила дейността на дадена организация, или пък на организация, която има сродна дейност, и т. н. Тази практика се прекратява в бъдеще.

Втори принцип, прокаран в законопроекта, от интерес да бъде подчертан пред вас, е принципът, че не може да бъде отчуждаван такъв имот, който държавата безвъзмездно е дала за използване от кооперация, обществена организация и др. т. А вие си спомнете как в миналото се разхищаваше държавното имущество уж за насърчение на местната индустрия, за насърчение на някои клонове от търговията и за други такива цели. Мери се заграбиха от едри стопани, едри земевладелци, едри селяни, които можах да си позволят фактически да изорават целината на мерата с по-силния си добитък и с по-мощните си земеделски оръдия и машини. Така държавни и общински имоти в миналото преминаваха в собственост на частни лица, които можах впоследствие да ги продават и да печелят в ущърб на народните интереси. Данке имаше и такива шмекери, които, без да създават никаква фабрика, без да създават никакво друго предприятие от стопанско значение, само за да използват това разхищение на държавните имоти, създадох разни дружества, разни предприятия в проект и получаваха собствеността на земи, които използваха. Имаме такива положения и до 1941 г. Ето сега, във връзка с предаването ни от СССР на бившите германски предприятия, ние разкрихме такива случаи: с царски указ се дава в частна собственост на един-кой си такава и такава земя в собственост, и то със стотици декари, безвъзмездно, за да построи там кооперативна фабрика или нещо друго, а на мястото никаква фабрика не е построена и това място можеше да бъде продадено по една много висока цена, като се използва по-земленият глад на нашите бедни и средни селяни.

Сега такава нещо е невъзможно. Държавен имот, даде и тогава, когато се предаде на кооперативна организация, щом като не се използва по предназначението си, остава пак държавна собственост и в никакъв случай не може да бъде отчуждаван от притежателя му.

Трети принцип, на който искам да обърна вниманието ви, е относно замяната при отчуждаването на частни имоти за държавно ползуване. Както знаете, в миналото имаше специален закон, който уреждаше тая материя — законът за отчуждаване на недвижими имоти за държавна и обществена полза — който предвиждаше една много трудна процедура.

Тази процедура може би допадна на някои бюрократи, може би създаваше и възможности за използване от някои, за да се получат облаги лично за отделни хора, може би създаваше възможности на капиталистите и спекулантите по такъв именно начин, чрез подкупи, да си нареждат по-добре работите, по с този закон не се даваше никаква защита на оная собственост, която е създадена с труд и спестовност.

Съобразно с нашата Димитровска, републиканска Конституция, законопроектът предвижда, че собствеността, създадена чрез труд и спестовност, каквато у нас все повече и повече ще става частната собственост, може да бъде отчуждена, може да се придобие в собственост от държавата по правило посредством замяна с равноценен имот, като евентуалната разлика между стойността на имота, който се отчуждава, и на имота, който се дава срещу него, се изравнява в пари. Само когато такава замяна е невъзможна или нецелесъобразна, тогава се предвижда обезщетяване на собственика по съответния ред, определен пак в самия законопроект. Тук именно законодателната комисия направи съществено разширение, като въздигна замяната в основен начин на обезщетяване досегашния собственик за отчуждената негова собственост, когато това се налага от общодържавни, общонародни интереси. И аз приемам това разширение.

Другарят Георги Михайлов направи анализ тук на по-важните членове от законопроекта и аз мога да си позволя да спестя вам и на себе си едно повторение на този анализ. Искам само да посоча и на едно друго постановление в законопроекта, което пак се съобразява с Димитровската републиканска конституция, с чл. 71 от нея, като премахва оная расова и национална дискриминация, която се проявяваше при конфискацията на имоти при незаконно напускане на страната, като тази конфискация се допускаше само за иноподци.

Както ви е известно, в нашето законодателство се проявява строго принципът, че всички граждани на Народната република са напълно равни. Затова и ние допускаме конфискация на частна собственост във всички случаи еднакво за всички граждани на републиката, независимо от техния расов произход или от тяхната национална, вероизповедна или друга подобна принадлежност.

По предложенията, които се направиха от законодателната комисия за изменение на представения законопроект, аз нямам особени забележки. Повечето от тях се отнасят до уточняване на някои изрази, като предаване, продаване, преотстъпване, предоставяне и т. н., а съществени изменения се отнасят до разширяването на някои положения, както е споменатото вече от мене: относно замяната в чл. 31, относно писмените доказателства в чл. 7 и др. Тия предложения на законодателната комисия аз напълно приемам.

Ето, другари и другарки народни представители, основните положения в законопроекта, които аз сметнах, че трябва да разясни пред вас.

Пак подчертавам, че законопроектът, който създава всички възможности за едно скорошно пълно установяване на държавните имоти и за тяхното правилно управляване и стопанисване и който отстранява основата на бюрократизма в тая област, е една здрава и широка база за по-нататъшна работа в това направление. Трябва сега на дело да се осъществят тия възможности, които създава законопроектът, за да може действително всеки отделен държавен имот и съвкупността на държавните имоти, чрез тяхното правилно управляване и стопанисване, да станат един мощен фактор за по-нататъшното повдигане на благосъстоянието на българския народ.

Прочее моля ви, законопроектът да бъде гласуван на първо четене. (Глъбокопесания)

Председателствуващ Атанас Драгиев: По законопроекта няма записани други оратори, затова ще пристъпим към гласуване.

Ония другари народни представители, които приемат по принцип законопроекта за държавните имоти, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраният приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за подпомагане при обществен бедствия.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за подпомагане при обществен бедствия

Другари народни представители! През 1928 г., веднага след голямото пловдивско и чирпанско земетресение, се изработи първият закон за подпомагане при обществен бедствия. Този закон беше изменен и допълнен както още същата година, така и през следващите — 1929, 1930, 1935 и 1941 години. В 1942 г. се изработи нов закон за подпомагане при обществен бедствия, който е в сила и сега.

Този закон обаче в много отношения не отговаря на новото отношение към въпроса за подпомагане при обществен бедствия, особено след 9 септември 1944 г. На първо място, от чисто формално гледище, не може да се търпи един стар закон, създаден по едно друго ведомство, при други общественно-политически условия да служи като ръководно начало в работата на едно ново Министерство на труда и социалните грижи. Явно е, че не бива да става и спор, че Министер-

ството на труда и социалните грижи трябва да има нов закон, който да уреди ясно и изчерпателно материята на подпомагането при обществени бедствия.

Но едновременно с това и редица съображения от фактическо естество налагат създаването на нов закон за подпомагане при обществени бедствия. На първо място налага се да се изясни понятието «обществени бедствия», за да се разграничи подпомагането при обществени бедствия по този закон от подпомаганата при други случаи и по други закони. Това разграничение липсва в стария закон и създава редица неудобства в приложението му. Предлаганият законопроект изчерпателно посочва кои бедствия се смятат за обществени, а именно: ошпи, които имат масов характер и засягат дадено населено място, селище, община, околия, цялата територия на държавата ил, част от тях, като: земотресения, наводнения, стихийни пожари, свличания (срутуване) на земни пластове, въздушни нападения, епидемии и подобни. Уточняването на понятието «обществени бедствия» ще улесни извършването на услугите за подпомагане при обществени бедствия, които навреме ще могат да се разграничат и навреме да се прецени дали пострадали следва да се подпомогнат по силата и реда на този закон или на други специални закони.

От друга страна разграничават се и предвиждат три вида помощи, които се дават на пострадали при обществени бедствия, а именно:

- а) спасителна помощ;
- б) първа социална помощ и
- в) възстановителна помощ.

Спасителната и първа социална помощ се дават на всички пострадали, а възстановителната обхваща само ония, които не могат със свои собствени средства да излязат от бедственото положение.

Ясно е, че с възстановителната помощ не се цели обезщетяване на нанесени загуби на всички пострадали, независимо от тяхното материално положение, а целта е да се подпомогне социално-слабият, което е и справедливо.

С предлагания законопроект се предоставя спасителната помощ на Министерството на вътрешните работи — противопожарната защита, за спасяване застрашените от смъртна опасност лица, вземане мерки за спасяване имуществата на пострадали и застрашените и пр. Първата социална и възстановителна помощ се предоставя на Министерството на труда и социалните грижи и се изразява в изхранване и подслоняване на пострадалиото население и добитъка му, даване облекло и храна, улесняване с превоз на пострадали и пощипчината им, построяване на жилища и стопански сгради на пострадали, отпускане парични помощи за преживяване и др. При изпълнение на тези задачи Министерството на труда и социалните грижи групира усилията на народните съвети, други ведомства и служби и на обществените организации, които поради естеството на своята работа трябва да съгласуват своята дейност. Това е от особено значение, тъй като бедствията имат общонароден характер и следователно мерките трябва да бъдат единни, като се взират съответните сили на държавата в една и съща посока на подпомагане.

В законопроекта подробно са изброени мерките, които следва да се вземат както при провеждането на първа социална помощ, така и при възстановителната помощ на пострадали.

Другари народни представители! Като излясам горното и като смятам, че с предлагания законопроект се задоволява една назряла нужда в Министерството на труда и социалните грижи по отношение подпомагането при обществени бедствия, моля ви да разгледате предлагания законопроект и да го гласувате.

Гр. София, 22 октомври 1948 г.

Министър на труда и социалните грижи: Здр. Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за подпомагане при обществени бедствия

I. Общи разпоредбени

Чл. 1. За обществени бедствия се смятат тези бедствия, които имат масов характер и засягат цели селища и околии или част от тях, или цялата територия на държавата, или част от нея, като: земотресения, наводнения, стихийни пожари, свличане (срутуване) на земни пластове, въздушни нападения, епидемии и други подобни.

Чл. 2. Общото ръководство и надзор по провеждане борбата с бедствията за запазване и спасяване на застрашените и пострадали лица и имуществата принадлежи на Министерството на вътрешните работи, при задължителното съдействие на съответните народни съвети, близки войскове гарнизони, обществени организации и др.

Подробностите по уреждане на общото ръководство, надзора и организиране на борбата с бедствието се урежда с правилник, одобрен от Министерския съвет по доклад на министъра на вътрешните работи.

Чл. 3. Здравно-медицинската помощ при обществени бедствия се провежда под общото ръководство и надзор на Министерството на народното здраве.

Чл. 4. Общото ръководство и надзор по даване на първата социална помощ при обществени бедствия се провежда от Министерството на труда и социалните грижи, при съдействието на Българския червен кръст, обществените организации и др.

Мерките по даването на първата социална помощ се провеждат чрез съответните народни съвети.

II. Подпомагане

Чл. 5. Подпомагането при обществени бедствия обхваща:

- а) даване на първа социална помощ на всички пострадали от бедствието лица;
- б) даване на възстановителна помощ само на ония физически и частно-правни юридически лица, които не могат със свои собствени средства да излязат от бедственото положение.

Забележка. Когато пострадали от обществено бедствие се подпомагат или обезщетяват чрез застраховка или по друг начин, предвиден в други закони или по административен ред, същите не получават възстановителна помощ.

Чл. 6. Министърът на труда и социалните грижи обявява със заповед, че е настъпило обществено бедствие. В тази заповед той определя:

- а) обсега на бедствието (част от селище, цяло селище и пр.);
- б) мерките, които следва да се вземат за подпомагане с първа социална помощ на пострадали, както и в какво точно ще се изрази това подпомагане.

При извършване на разходи за първата социална помощ се допускат отклонения от разпоредбите на гл. III от закона за бюджета и отчетността по бюджета.

Чл. 7. Мерките при първа социална помощ се вземат веднага и обхващат:

- а) изхранване на пострадалиото население и добитъка;
- б) даване подслон на пострадали;
- в) даване облекло на пострадали;
- г) улесняване с всички възможни средства превоза на пострадали и пощипчината им до болници и места, където те могат да се настанят, и
- д) всички други мерки, които биха се оказали необходими за даване на първа социална помощ.

Чл. 8. Възстановителната помощ се провежда след приключване на първата социална помощ.

Кои лица са пострадали от обществено бедствие, какъв е размерът на нанесените щети, както и кои от тях и в какъв размер следва да бъдат подпомогнати, се посочва от комисия, назначена от председателя на околийския народен съвет в състав: представител на местния народен съвет, представител на финансовата власт, вещи лица и представители на пострадали.

Протоколът на комисията се изпраща на околийския народен съвет, който го препраща на Министерството на труда и социалните грижи с мнение.

Чл. 9. Министерският съвет, по доклад на министъра на труда и социалните грижи, определя вида, размера и начина за провеждане на възстановителната помощ. В решението си Министерският съвет определя мероприятията, които отделните ведомства осъществяват във връзка с възстановителната помощ.

Чл. 10. Мерките за възстановителната помощ на пострадали от обществени бедствия обхващат:

- а) възстановяване и построяване на жилищни и други сгради за пострадали, като строежът се подпомага от държавата;
- б) определяне на обществените мероприятия, които трябва да се извършват за възстановяването на населеното място и за предотвратяване и ограничаване на бъдещи бедствия;
- в) отпускане парични помощи на пострадали;
- г) цялостно или частично изместване на селището;
- д) даване отсрочка и разсрочка за заплащане на задълженията, спиране течения на лихви, на давностни и други законни и договорни срокове, спиране действието по изпълнителни дела, както и отлагане плащането на данъци, такси, берия, глоби и други задължения от публично-правен характер на пострадали;
- е) набавяне на необходимите строителни материали и инвентар, семена и фураж за нуждите на пострадали;
- ж) отпускане на заеми за плащане на материалите по буква «е» и за възстановяване на засегнатите жилища и други сгради и
- з) други мерки, необходими за възстановяването на засегнатото населено място и за подпомагане на пострадали.

Чл. 11. Всички обществени начинания за подпомагане при обществени бедствия, като събиране на парични помощи и предмети за бедстващите, материали за възстановяването и други, се провеждат с решение на Министерския съвет по доклад на министъра на труда и социалните грижи, като за целта се образуват специални общонародни комитети.

Сумите, добити от обществени начинания за подпомагане при обществени бедствия, се изразходват по реда, определен със заповед от министъра на труда и социалните грижи.

Чл. 12. Построяването на жилищни и стопански сгради за пострадали от обществени бедствия се извършва върху техни собствени дворни места. Ако са останали без такива, народните съвети при нужда снабдяват пострадали с дворни места по реда на съответните закони.

Чл. 13. Превозните средства, инвентарът, пособия и другите материали на Министерството на труда и социалните грижи, предназначени за първата социална и възстановителна помощ, се използват само за подпомагане при обществени бедствия.

Чл. 14. При обществени бедствия превозът на всички материали и съоръжения във връзка с борбата с бедствието и за подпомагане на пострадали, както и временното или прину-

дително преместване на пострадалото население, се извършва от държавните превозни средства с предимство пред другите превози.

Кон от извършените превози следва да се заплатят и по какви тарифи се решава от Министерския съвет по доклад на съответния министър.

Чл. 15. Всяко лице, което във време на обществено бедствие, или докато траят последствията от него, не изпълни никак или както трябва възложените му по този закон задачи, се наказва с глоба до 10.000 лв., която се налага със заповед на съответния министър.

Ако горното деяние бъде извършено с цел десет да набави за себе си или за друго някаква облага или да причини другиму щета, наказанието е строг тъмничен затвор до 5 г., освен ако не е предвидено по-тежко наказание в друг закон.

Чл. 16. Настоящият закон отменя закона за подпомагане при обществено бедствие от 1942 г. и всички наредби и постановления, които му противоречат.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва измененията, предлагани от нея.

Докладчик Борис Бонов (к): (чете

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при ВНС относно изменение и допълнение законопроекта за подпомагане при обществени бедствия

1. В чл. 8, алинея втора, думите «представители на пострадалите» се заменят с думите «представител на пострадалите».

Съображения. В случая се насае до един представител на пострадалите, а не, както погрешно е напечатано, «представители».

2. В чл. 9 след думата «мероприятията» се добавят думите «и мерките».

Съображения. В случая Министерският съвет трябва да определи не само мероприятията, а и мерките, които отделните ведомства ще осъществяват във връзка с възстановителната помощ.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов»

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата др. народен представител д-р Димитър Хаджиев.

Д-р Димитър Хаджиев (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Представи се на нашето внимание законопроект за подпомагане при обществени бедствия от др. министър на труда и социалните грижи.

В ерата на построяване социализма у нас, наред с другите закони, които способствуват и тласкат напред изграждането на социализма, необходим е, естествено, и такъв закон, по силата на който в общото дело на трудещите се да бъдат подпомогнати ония, които при обществени бедствия сами не биха били в състояние да се възстановят. Точно тази материя утвържда настоящият законопроект. Би останала празнота в сектора на общия разгънат фронт на строителство у нас, ако липсваше такъв закон.

Закон за подпомагане при обществени бедствия буржоазно-реакционната власт е създавала не един, като се почне от 1929 г., след земетресението в Пловдив и Чирпан, и се стигне до 1942 г. — последният закон, който е и сега действащ. Но както всички други закони от подобен характер, така и този последният е създаден от законоподатели, за да се подхвърлят трохи на бедстващите или да се хвърли прах в очите им и най-вече да облагодетелствуват себе си и свои близки партизани.

Текстовете в последния закон от 1942 г. са претрупани, неясни и предвиждат дълги и сложни процедури и митарства при получаване на помощи или подпомагане. Доволю въобще тия закони са били принципно пензържани се вижда и от това, че непосредствено след влизането им в сила са започвали нескончаеми изменения и допълнения към тях.

Последният закон отпреди 9 септември е, както казах, този от 1942 г. По него нашето Министерство на труда и социалните грижи работи и досега. Естествено, той нито може да отговори на новите обществено-политически норми, нито може да обхване обществената структура на новата държава.

Нашата народна власт, изхождайки от действителните интереси и нужди на трудещите се, създаде специално Министерство на труда и социалните грижи. Между големите други задачи, които нашата власт възложи на това министерство, са и грижите при социалните бедствия.

И наистина в това направление Министерството на труда и социалните грижи от 9 септември досега е направило не малко. През 1944 г. са изразходвани за пострадалите от бедствия 117.000.000 лв.; през 1945 г. са изразходвани 472.000.000 лв. — в това число влизат и пострадалите от бомбардировки в София, Враца, Дупница, Русе и др.; през 1946 г. са раздадени помощи за 128.000.000 лв.; през 1947 г. са раздадени помощи за 146.000.000 лв.; през тази 1948 г. са раздадени досега 94.000.000 лв., а има за разпределяне още 44.000.000 лв. Пострадалите от обществени

ните бедствия, които станаха в нашата страна — през 1947 г., изводените в Разград и околните, селата в Русенска околия, след това помарът в Свищовско, изводените в Дупнишко, в Троян, пострадалите от безводие през 1946 г. в Дулово, Тугаранско и Тервенево — били подпомогнати задоволително и навреме от Министерството на труда и социалните грижи. Направили се мостове, подпорни стени в Троян и някои села в Дупнишко, изградени се къщи в Търново, Разград и т. н.

Много от тези помощи актин са били съпроводени обаче от маса трудности от формално естество, които е създавал старият закон от 1942 г. Както се вижда и от мотивите на законопроекта, не може за в бъдеще едно специално министерство, каквото е това на труда и социалните грижи, да си служи с този остарял закон, създаден от едно друго ведомство, каквото беше старото Министерство на вътрешните работи и народното здраве, и за друго време.

Какви предимства съдържа новият законопроект? На първо място той ни изяснява и уточнява понятието обществено бедствие, а оттук — разграничава се и помощта, която следва да се даде при обществено бедствие. От тая, която следва да се получи при случаи на подпомагане по други закони. Чл. 1 от законопроекта уточнява напълно кога имаме обществено бедствие. Това в стария закон не бе изяснено и се създаваха маса недоразумения между пострадалото население в дадено място и местните власти. Ставаше нужда да се водят излишни препирни, които завършваха в края без резултат и създаваха негодуване сред пострадалите.

Второ съществено нещо, което ни дава законопроекта, е това, че прави ясно разграничение на помощите, като ги разграничава на: 1) спасителна, 2) първа социална помощ и 3) възстановителна помощ.

Друго съществено, което ни предлага законопроекта, е, че се възлага ясно и определено извършването на отделните помощи на определени ведомства. Така например спасителната помощ се възлага на Министерството на вътрешните работи при задължителното съдействие на местните народни съвети, близки войскове гарнизони и обществени организации със съответни цели; здравно-медицинската помощ се възлага на Министерството на народното здраве, а общото ръководство и надзор при обществени бедствия и възстановителната работа се ръководат и финансират от Министерството на труда и социалните грижи.

Законопроектът има и това предимство пред стария закон, че по силата на чл. 6 министерът на труда и социалните грижи със заповед обявява настъпващото обществено бедствие и дава възможност за бързо получаване на помощната акция.

По силата на чл. 5 спасителна помощ и първа социална помощ се оказват на всички пострадалите от общественото бедствие лица без разлика на социално положение.

В даването на възстановителната помощ се внася по-голяма социална справедливост, отколзото по стария закон, като на такава имат право само ония физически и частно-правни юридически лица, като ТКЗС, кооперации и др., които не могат със свои собствени средства да излязат от бедственото положение. Значи, не се дават помощи «въобще» на пострадалите, както предвиждаше старият закон.

В забележката към чл. 5 от законопроекта се пояснява също, че пострадалите, които по силата на застраховки или друг закон са обезщетени, не се подпомагат.

Друго в законопроекта, което отговаря на новото време, е това, че по силата на чл. 10, буква «б», се предвиждат превъзпителни мерки, мерки за предотвратяване или ограничаване на бъдещи бедствия — например построяване на подпорни стени, залесяване, укрепване покрива и др.

Най-после чл. 12 от законопроекта в един кратък текст уяснява начина за построяване жилища и стопански сгради и утвържда въпроса за мястото за строеж — нещо, за което старият закон с цялото си право не само че не даваше ясна представа, но се обявяваше така, че се създаваха нескончаеми процедури при възстановяването на жилища и други на пострадалите.

Наред с помощта, която се дава от държавата, има поставено, което дава възможност да се мобилизират обществените сили, да се организират обществените начинания за събиране на помощи в пари, материални и други, като за целта се образуват специални общонародни комитети. Това е в чл. 11 от законопроекта.

По формата и линията, в която ни се предлага законопроектът, смятам, че той е напреден, поддържа, отговаря на етапа на нашето обществено развитие, че е абсолютно необходим, и заявявам от името на нашата парламентарна група, на Българската работническа партия — комунисти, че ще го гласуваме по принцип, на първо четене. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата др. министър на труда и социалните грижи.

Министър Здравко Митевски: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Както е видно от мотивите на законопроекта, първият закон за подпомагане при обществени бедствия е създаден през 1928 г., т. е. след като ние имаме малко големите земетресения от земетресението в Пловдив и Чирпанско. След като хиляди хора поради това останаха без покрив, естествено, по необходимост, тогавашното управление трябваше да предприеме извесни мерки. Характерно за буржоазната държава е да върви след събитията. Характерно е, че тя изчаква — както е и конкретния случай, за който говорим — да настъпи катастрофалното събитие, за да предприеме из-

вестни мерки по законодателен ред за закрила на бедстващите. Друг е въпросът вече какъв характер носят те и до каква степен се отзовават на една обществена нужда.

За едно народно демократично управление обаче това не може да се каже. То е задължено да предвижда, да взема необходимите мерки своевременно и в своите истински и неподкупни грижи към съдбата на гражданството да бъде готово във всеки момент в случай на бедствие да поеме отправената към него ръка на бедстващото население.

В последните две години — това е широко известно — ние имаме масови наводнения с особено големи последици. Ние имаме наводнения през 1947 г. в 161 селища, а през 1948 г. — в 241 селища. Не само е голям броят на засегнатите селища, но също така и огромни са щетите, причинени от тези стихийни наводнения. Те взеха човешки жертви и причиниха загуба на работен добитък. Десетки хиляди декари посеви и специално интензивни култури бидоха унищожени; пътища, мостове и пр. бидоха повредени. Но наред с това по същото време ние имаме и свличане на почвата в едно старо село — Каменик, Дупнишко — което трябваше в края на краищата да бъде изместено на друг терен.

Това са пораженията от наводненията. Обаче, както е видно от мотивите на законопроекта, ние имаме случаи на най-разнообразни бедствия. За една илюстрация какво костват те на народното стопанство или по-скоро на каква нужда се очертава да се отзове държавата, организираният народностен колектив за подпомагане пострадалите от тия бедствия, биха могли да служат данните, които изнесе др. д-р Хаджиев. Така, общата цифра на плателото само от нас, от управлението на Отечествения фронт, от 1944 г. досега, възлиза на 1.251.000.000 лв.

Очевидно, другарки и другари, наложително е да имаме един закон, приложим към такива случаи. Старият закон, многократно изменяван, в края на краищата си остава такъв, който носи белезите на времето, през което е създаден, на социал-политическите условия, на съображенията на тия, които са го работили, и най-сетне на учреждението, което го прилагаше — бившето Министерство на вътрешните работи.

Нужно е да имаме един нов закон съобразно днешните социал-политически условия, съобразно отношението на народното управление към бедстващите, към пострадалото население в такива случаи. И от друга страна, за да се диференцират действията в особено бързите случаи, когато трябва да се действа, когато са заангажирани три ведомства — Министерството на вътрешните работи, Министерството на труда и Министерството на народното здраве — абсолютно необходимо беше да се излезе с един нов закон, който сега е предложен на вашето внимание, и аз ви моля да го гласувате така, както той беше докладван. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта няма записани други оратори, затова ще преминем към гласуване. Моля ония народни представители, които приемат по принцип законопроекта за подпомагане при обществени бедствия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля ония народни представители, които са съгласни да се отложи разглеждането на точки трета, четвърта и пета от дневния ред на днешното заседание за следващото заседание, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

С това дневният ред на днешното заседание е изчерпан. Следващото заседание на Великото народно събрание ще се състои във вторник, 7 декември, 15 ч., със следния дневен ред:

1. Първо четене на законопроекта за митниците.
- Второ четене на законопроектите:
2. За събиране на данъците и държавните вземания.
3. За счетоводството.
4. За държавните имоти.
5. За подпомагане при обществени бедствия и
6. За забраната на договора за наем на изполища и други договори.

Моля ония народни представители, които са съгласни с прочетенния дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 17 ч. 25 м.)

Председател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Секретари: { ТОДОР ТИХОЛОВ
ИЛИЯ РАДКОВ

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ